

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 25.

Løverdagen den 19de Juni 1858.

2den Marg.

Indhold.

Agervandingen i Gudbrandsdalen. — Udsøtningsmidlerne. — Jorden- og udenlandske Efterretninger. — Meteorologiske Sagttagelser.

Agervandingen i Gudbrandsdalen.

Af Jensenius.

(Eftning fra Nr. 24.)

4. Ved de første 2de Bandinger maa det noie passes at Ageren ikke nogetsteds faaer for meget Vand. Jorden vædes ved disse 2 Bandinger sjelden dybere end et Par Tommer, første Gang ei saameget. Faaer Ageren noget Sted formeget, viser det sig ikke blot samme Aar ved en svagere Væxt paa Kornet, men i endnu høiere Grad det følgende Aar. Længere ud paa Sommeren, naar Kornet er i sin stærkeste Væxt, og Luft, Vand og Jord er ret varm, gives Ageren mere Vand, og den blødes da i en Dybde af 4, 5 indtil 6 Tommer.
5. Naar man først har begyndt med Bandingen, da maa Ageren siben, og det under hele Sommeren, noie passes med Vand; thi den er nu meget mindre istand til at taale Torke end før den fik Vand, og end den Ager, som slet ikke vandes. Ved de første Bandinger bevirktes et forholdt Væxtliv hos Planterne, og alle Uvdsforretninger kommer til at foregaae med større Kraft. Planterne behøve derfor en stadig større Tilførsel af Næring, og svigter denne, bukke de snart under. Den ene Dag kan Ageren være klædt i det friskeste Grønt og den næste staae med halvvisnede hængende Blade, som var dens Væxtkraft brudt. Et Døgn's skarp tør Nordvind er nok til at frembringe denne Virkning. Da gjælder det hurtigt at komme Ageren tilhjælp, da er Uvdsforretningen paaferde baade Nat og Dag, indtil han har faaet kvæget de tørstende Planter. Uvdsforretningens Dø er derfor bestandig med skarp Uvdsforretning fæstet paa hans Ager, og han bemærker strax den mindste Forandring i Farve og Væxtkraft, som det uovede mindre skarpe Blik ikke skulde være istand til at opdage. Det er Ageren selv, der siger ham naar den vil have Vand, og det er efter dens Udseende han indretter sin

Bandning. I det han følger denne Grundførelse, undgaaer han al ufornoden og utildig Bandning. Det første Tegns, hvoraf han skønner, at Ageren behøver Vand, er at Bladene paa den unge Sæd antage en blaabeladent Farve; senere hen naar Kornet har studeet Ar og nærmer sig sin Modenhed, faaer Ageren i dette Tilfælde en graaligblaa Farve. Giver man da Vand strax, faaer Ageren hurtigt igjen sin „rette Gjer.“

Den mest kritiske Tid er den, da Aret strider igjennem. Faaer Ageren under denne Tid forlidet Vand, har Aret ikke Kraft til at bryde igjennem; det krummer sig sammen indent det omsluttende Blad og Straaet ovenfor dette bliver kun kort. Gives Ageren derimod under denne Tid formeget Vand, saa bliver den ovre Deel af Straaet for langt, Arene blive mindre og Vinden faaer mere Magt til at pidske Kornet af. Agerens Bandning maae fortættes næsten ligeitil den skjæres; savner Kornet Væde under Modningstiden, bliver Skærnen ei fyldig og fuldt udviklet; dog behøver Ageren under den sidste Del af Sommeren baade mindre og sjældnere Vand.

Ved Potetesagerens Bandning retter man sig ligeledes efter Planternes Udseende. Faae Bladene en blaalig Farve, saa vander man; vore Poterne derimod for meget i Græs og ville Stænglerne ei antage den rette Fasthed eller, som man her kalder det, ikke ville „træna,“ da faae de intet Vand; men for at kue den for frodige Stængel af Bladvæxt, kapper man af lidt af Toppene paa Græsset. Under den første Tid af Potetens Væxt giver man den ikke meget Vand, men længere ud paa Sommeren, naar den begynder at sætte Knolle, forsynes Ageren temmelig rigelig. Under den sidste Tid Poterne staaer i Jorden giver man dem intet Vand; thi dersom dette skeer, blive Poteterne ei faste, men noget bløde og i det hele af ringe Dvalitet.

6. Hvorofte en Ager maa gives Vand, hvor stor en Vandmængde, der udkræves til dens tilstrækkelige Forsyning, og hvor stor en Arbeidskraft til Bandningens Udførelse, lader sig vanskelig med Bestemthed opgive, da dette er afhængigt af mange Omstændigheder. Den Ager t. Ex., der har en grovere Jord, be-

høver oftere og mere Vand end den med finere, efterdi Bøden paa den første hurtigere fordunster. Saadanne Agre maa under den varmeste Tid vandes flere Gange om Ugen; men i Middeltal kan man maasse regne, at Ageren hver ottende Dag faaer Vand. Den svagere Ager trænger oftere og mere Vand end den som er i god Kraft, og derved søges Drivtsomkostningerne betydeligt. Er den Ager, hvis Jord er kommen i god Kraft, kommen saavidt at Aret er fredeet igennem, behøver den siden kun ubetydeligt Vand. Af denne Aarsag saavel som af flere andre, er det en Feil af Lomværinger, at han tager formange Grøder efter Gjødningen og ikke lægger en større Deel af sin Ager i Brak, (Millego), end sædvanlig skeer. Den Indvending at han da vilde faae mindre Ager at besaa, kan ikke indrømmes stor Betydning; thi for det Første vil det mindre Areal give desto rigeligere, og dernæst vil han, dersom han kan holde et større Areal i god Kraft, uden Banskæthed skaffe sig dette ved Opbrydning af Nyland, naar han hertil anvender den Arbeidskraft han sparer ved det betydelig formindskede Besvær med Vandingen.

Jeg er nu færdig med hvad jeg har at meddele om Agervandingsens Udførelse. Man vil af den givne Fremstilling see, at der i denne afslidende Fjeldbygd har udviklet sig en skøn, sindrig og ingenlunde lei Kunst, som udøves efter bestemte rationelle Regler, en Kunst som vistnok kræver meget Arbejde (især Skvætningen og den første Udskikning) og uden tvivl i denne Retning kunde fuldkommes, men som ogsaa give herlige Resultater. Jeg skal her i Korthed fremsætte disse:

1. Man erholder i Sommer med varmt Veir lig saa rige Agre, bugnende under Vægten af store kærnefulde Ar, som jeg idetmindste ikke nogenstunde andetsteds har seet, — saa at man endog har flere Tusinde Tonder Korn aarlig tilsalg, — og dette i en Egn, hvor Klima og Jordbund i Forening ere saa ugunstige, at Agerdyrkning uden Vanding vilde blive meget mislyk og kun være istand til at frembringe Næring for et ringe Antal Beboere. Lomværinger er ved Hjælp af sin Vanding uafhængig af de Sommertorkens hærjende Virkninger, for hvilke Agrene over det øvrige Land saa ofte, ja næsten aarlig i meer eller mindre Grad maa ligge under. Det geraader tilvisse Lomværinger til Hæder, at han har bragt det dertil at kunne sige: „Vil Vor Herre kun give os Varme, Regn give vi os selv“ — (forudfat naturligvis at Vor Herre fra Vinteren af har givet Vandforraadet dertil i de omliggende Fjelde).
2. Kornet i Agrene bliver saa kærnefuldt, saa tyndskallet og vægtigt og giver et saa skønt hvødt Meel som neppe noget andet Sted i Landet. Vægten af en Tonde Lomsbyg er ganske jævnt 5 Boger eller 180 P. Men det er ikke blot saa, at Lomsbygget har en fortrinlig Værdi som Føde; det besidder og

saa som Sædekorn en meget vigtig Egenskab, paa Grund af hvilken det fra flere Egne med Begjærlighed søges til dette Brug, den nemlig: at det har en kortere Vegetationstid og modner tidligere end Bygget som almindelig avles i Landet. Ved Hjælp af Lomsbygget faaer man ofte modent eller dog taalelig godt Korn i Egne, hvor det almindelige Byg vilde staae ganske grønt naar Jernnætterne eller tidlig indtrædende Frost om Høsten tvinger Beboerne til at skjære.

3. Halmen bliver bedre og har en større Værdi som Foder for Huusdyrene end den almindelige Byghalm. Som Folge af at Vandingen iværksættes næsten ligetil Skuren, beholder Straaet en Deel Safter og er endnu grønt skønt Aret er fuld modent. — Deraf kommer det Ord: „grøn Halm og gult Ar,“ med hvilket man i Lom udtaler den største Roes over Agerens Grøde. — Hestene i Lom leve for en stor Deel paa Byghalm; den forrige Bruger af Loms Præstegaard fodrede sine Heste fra Høsten indtil Juul alene med Høfælde, der bestod af 2 Dele Byghalm og 1 Deel Høe, og de holdt sig derved under jævnt Arbejde i god Stand. En anden ret anmærkningsværdig Folge af Straaets Saft- rigdom ved Skuren vil jeg ikke undlade i Forbigaaende at berøre, nemlig denne: at Kornet er istand til i høj Grad at eftermodne paa Agrene efterat det er skaaet; ja, man mener endog, at saadan Eftermodning kan finde Sted under dets Henliggen paa Laaven. Flere troværdige Mænd paastaae, at et Ar man havde været nødt til at skjære Kornet ganske grønt, vilste det sig, da man skulde tørste det, at Kærnerne være bleven ganske fulde og Avlen blev meget over Forvæning.
4. Kornet lider sjældent, ja næsten aldrig af Rust, hverken paa Straa eller Ar, hvilken Sygdom, som bekendt, især fremkommer derved, at Kornet lægger sig paa Ageren og i længere Tid er bestandig vaadt. Dette maae uden Spørgsmaal for en stor Deel tilskrives Egnens tørre Klima og Jordbund, men vistnok ogsaa for en Deel den større Styrke og Fasthed hos Straaet, der er en Folge af den ved Vandingen tilvelebragte regelmæssige Tilførsel af Ernæring.

Disse Resultater af Agervandingen ere tilvisse store og vigtige, og det maa bemærkes, at de et blot ere erholdte et enkelt Aar eller i en kortere Række af Aar; Nei, de ere erholdte gennem Aarhundreder. Agervandingen i Lom er som alt nævnt saa gammel, at der ikke er noget Sagn tilbage om dens første Oprindelse, og der ere Agre, om hvilke man med Bestemthed veed, at de i mere end 100 Aar have været vandede, besaaede og afhøstede. Dette kan ikke andet end vække Forundring; thi den Tanke ligger saa nær at en Ager, som ved Hjælp af Vandingen i en Række af Aar afsvinges fordoblede Korngrøder, derved maatte blive ganske udarmet og uduelig

til al videre Produktion. — At dette dog ikke skeer, dertil troer jeg Aarsagerne hovedsagelig ere følgende:

1. Først og fornemmelig den omhyggelige Forsigtighed hvormed Bandingen skeer. Som det af den ovenfor givne Beskrivelse over Bandingens Udførelse vil sees, tillader man ikke Vandet i en stærk Strøm og i stor Mængde at gaa hen over og igjennem Ageren, i hvilket Tilfælde det vilde bortføre en Deel af Jordens frugtbare Stoffe; men Vandet meddeles Ageren, især saalænge den er mere aaben og løs, i en liden svag Strøm og lidt efter lidt, efterhvert som Jorden rækker at sugge det til sig. Ageren faaer ingenfinde en større Dvantage paa en Gang, end der kan trænge ned i en Dybde af 6" og saaledes kan ei heller nogen Stoffe gaae tabte ved at Vandet synker ned i Undergrunden med dem. Den eneste Veie ad hvilken saaledes Bandingen virker til Jordens Udtømmelse, er ved de større Grøder derved aarlig frembringes. Dersom derfor den samtlige Gjødsel, den faste og flydende, hvilken ved disse Grøder avles, blev samlet med Dmhu og ført tilbage paa Ageren, vilde ingen Udarmelse ved Bandingen kunne finde Sted. Men saadan Dmhu i Gjødselens Behandling har desværre ikke hjemme i Rom. Det Tab, der forarsages ved Mangel paa Kyndighed og Dmhu i dette Stykke og den Masse Plantenæringsstoffer som herved unddrages Ageren, erstattes og modereres især paa følgende tyende Maader:

a) ved den betydelige Lovfødring som her finder Sted. Lovet, saavel Bladene som Kvistene, er nemlig rigt paa Afse, paa de saakaldte mineraliske eller uorganiske Plantenæringsstoffer, og des heri begrundede store Værd som Gjødsel kjendes af Brugernes Erfaring fuldkommen vel i flere af vort Lands Egne, især i Fjeldbygder, hvor Agrene bruges bestandig til Kornavl.

b) Ved den store Mængde Smaafæ man holder i Rom; — man har heraf næsten 4 Gange saameget som af Storfe, og det Antal Smaafæ som her holdes mod Storfaet er saaledes dobbelt saa stort som i Landet i Almindelighed. Saugjødselen ligger i Huus næsten ligetil den skal benyttes og bliver saaledes, ikke som Koe-gjødselen under Vinter, Høst og Vaar, udløbet og berøvet sine kraftigste Bestanddele. Naar man forsøker efter Aarsagen til det store Sahold i Rom, da faaer man at vide, at det vel for en Del har sin Grund deri, at Smaafæet lettere lader sig føde med Lov, Talbar og andre Surogater, som man her har Udgang til at forstærke sig, medens man kun har ringe Svovl; men at den hovedsagelige Aarsag dog er den, at man har erfaret, at Saugjødsel paa Agre der vandes, viser meget kraftigere Virkning end Koe-gjødsel. Grun-

den til denne Foreteelse har Lømsæringen vistnok ikke klargjort sig, med uden videre fulgt Erfaringens Fingerring. Grundene til dette Forhold kunne vistnok være flere, men efter min Formening hovedsagelig at søge deri, at Saugjødselen, dels som Folge af, at disse Dyr væsentlig ernæres ved det paa mineraliske Stoffe saa rige Lov, men fornemmelig fordi denne Gjødsel indeholder samtlige Dyrenes flydende Excrementer og ikke har lidt noget Tab ved Udludning, er meget rigere paa de let opløselige Salte som udgjøre saa vigtige Næringsstoffer for Planterne. Det er nemlig indlysende at disse Salte i højere Grad og fuldstændigere maa blive consumerede, og saaledes Jorden berøvede, paa den Ager som vandes end paa den uvandede. At Aarsagen til Saugjødselens fortrinlige Virkning paa vandede Agre fornemmelig er at tilskrive dens Rigdom paa disse let opløselige Salte, derpaa giver en anden ganske interessant Erfaring jeg i disse Egne stodte paa, en temmelig sikker Stadfæstelse. — En Gaardbruger i Steager Amme havde et Aar i Bunden af Gjødsel-tomten, hvor Koe-gjødselen samlede, lagt et Lag Græsstrø og Jord, og anvendte denne Jord, der indeholdt Dvæggjødselens letopløselige Salte, for sig selv paa et Stykke Ager, uden dog at gjøre sig syn-derlig Forventning om Virkningen deraf. Men til sin Forundring saae han, at Bærten herefter blev ligesaa kraftig, ja endog stærkere, end hvor han havde lagt stærk Koe-gjødsel. Det varede ikke længe inden adskillige Naboer og Gjenboer førte sig denne Erfaring til Nytte og fulgte hans Exempel, og have fundet sig vel tjente derved.

2. Den anden Aarsag til at man saaledes gjen-nem Aarhundreder har seet sig istand til Aar efter Aar ved Hjælp af Bandingen at høste rige Grøder af Ageren, ligger i Grundjordenes tidligere omtalte Godhed, — ligger deri, at denne bestaar af Bergarter (Mineralier) der i temmelig rigelig Dvantage indeholde de Alkaler og andre mineraliske Næringsstoffer Planterne behøve, og disse Stoffe ville derfor, under Mineraliernes Hensmuldren og Forsvittring, hvilken Proces betydelig understøttes ved Bandingen, — blive leverede i tilstrækkelig Mængde. Det er jo vistnok saa, at en Folge af den større Kraft, hvormed Forsvittringen foregaaer paa den vandede Ager, ganske naturligt vil blive den, at en stor Deel af Grundjordens frugtbare Mineraler ville hurtigere blive fuldstændig forvitrede og opløste og have afgivet deres hele Indhold af de nævnte Plantenæringsstoffer. Jorden maa da efterhaanden blive fattigere paa de Materialer der skulde levere disse Stoffe og saaledes efterhaanden virkelig blive mindre frugtbare. Men dette Resultat

modvirkes paa flere Maader. De Storme, som herse saa jævnlig her, bortsoye aarlig en hel Deel af den fineste mest opløste Jord; Følgen heraf er, at man i Lom ofte maae bryde Ageren paany, og da henter man hver Gang frem af Dybet et nyt Fond af uopløst Jord at tære paa, og saaledes fortgaar det under Aarenes Løb. Paa Grundjordens Godhed kan anføres flere Beviser. Naar man t. Ex. efterat have taget tre Korngrøder efter Gjødslingen lægger Ageren et Aar i Brak, og under dette Aar ploier den nogle Gange, hvorved noget af den dybere liggende mindre opløste Jord kommer til Overfladen og Forvittringen i det hele understøttes, vil man Aaret efter, uden Gjødsel, gjøre en vakker Kornavling. (Det bemærkes, at denne Brugsmåde ikke er almindelig, men blot har været fulgt af enkelte Mænd). Et andet stærkere og umistjendeligt Bevis er dette: at naar man bryder op Nyland til Ager, faaer man ofte i Løbet af et Par Aar Omkostningerne hermed mere end dække, endstjøndt dette Arbeide sædvanlig er temmelig kostbart. En Mand jeg besøgte i Skeager, havde optaget et Stykke Nyland til Ager, der ei var mer end 30 Allen i Kirkant og af de Sten han paa denne lille Flet havde opbrudt, opført en Mur af 12 Kubiffavnens Indhold, og dog var han overbevist om, at denne Dydyrking vilde lønne sig godt. Et tredie Bevis paa Grundjordens Godhed og den Værd man sætter paa den er bleven mig fortalt, og jeg vil ikke undlade at meddele det; thi det forekom mig ret mærkeligt. En tænksom Gaardbruger førte sin Ager vel, til den blev ret løs i Overfladen, tog saa et dygtigt Vandløb ind paa den og bortskyllede ved Hjælp deraf hele det øvre Jordlag, fordi sagde han „han vilde have noget friskere, grovere Jord at saae i.“ Han nærede saaledes ingen Frygt for at lide noget Tab ved at miste næsten al den saakaldte Madjord.

Jeg slutter hermed min Skilbring og Belysning af Agervandingen i Lom. Forind jeg forlader dette Emne maa jeg dog med et Par Ord besvare et Spørgsmaal, som uvilkaarlig paatrænger sig og vistnok af Mange er bleven opkastet, nemlig dette: om ikke denne Kultur, som i Lom gjeennem Aarhundreder har baaret saa gode Frugter, ogsaa skulde være anvendelig og fordelagtig i andre Egne af Landet. Dette Spørgsmaal maa efter min Formening ganske vist besvares med Ja. Agervandingen vilde utvivlsomt stifte megen Nytte i alle Landets Fjelddistrikter mod lette Jorder og tørre Sommer med stærk Midsommer Hede. Den vilde t. Ex. sikkert være særdeles nyttig i en stor Del af Balder, især i den søndre Del af dette Fogderi. Agervandingen vilde derhos uden tvivl i de fleste andre Steder kunne lade sig udføre med færre Arbeidsomkostninger end i Lom; thi der er vel saa Steder, hvor Jorden er saa løs og lidet istand til at

modtage og beholde Væde, som der. Skvætning, der især sluger meget Arbeide, vilde formeentlig i Regelen kunne undværes og Trækningen mulig erstattes ved en tung Kul.

Gjødningsmidlerne.

(Fortællelse fra No. 23.)

Af største Vigtighed er Gjødningsens ensformige Fordeling over, og dernæst i Agerjorden. En vis Mængde Gjødning, som fuldstændigt blandes med Agerjorden, kan gjøre bedre Virkning end en dobbelt saa stor Mængde, der fordeles uensformigt. Hvor Gjødningen bringes ned i større og mindre Klumper, der er Gjøringen uregelmæssig og ofte forbunden med Tab. De nærede Overfladen liggende Stykker blive ikke gjærede, og forandres til tørveagtige Masser; de dybere og fugtigere liggende kunne gjære meget hurtigt, og de ophobede Gjødningsprodukter bevares da ikke saa godt imod Opflugt og Bortvaskning, som ved den ensformige Blanding med Jorden. Ernæringen bliver i saa Fald heller ikke ensformig; undertiden kunne endog Rodderne bortbø, hvor de trænge ind i en Ophobning af Næringsmidler, fordi Næringsgen der er for stærk. Og den størst mulige og hurtigst mulige Nyttewirking af Gjødningen kan da aldrig opnaaes, thi en Rodgren kan ikke altid af en Ophobning af Næringsmidler optage saa meget, som den hele Rodmasse vilde kunne optage naar Gjødningen var ensformigt fordelt. —

I Særdeleshed bør der sørges for Gjødningsens ensformige Udbredelse over lette Jorders Overflade, fordi Gjødningen her om muligt maa bringes ned med Sædfuren, og derfor ikke endmere kan fordeles i Jorden ved senere Bearbejdelse; endvidere fordi der lettest her kan ske Tab ved Opflugt (Forflygtigelse), og endelig fordi her den ringe Fugtighed er meget til Hinder for Diffusionen*). Den lette Jord fordrer ifølge det tidligere Udtalte velgjæret Gjødning; denne sammenflæbes let til større og mindre Klumper; dens ensformige Blanding med Agerjorden er derfor vanskelig, og enhver Uregelmæssighed ledsages af føleligt Tab. Derfor er det her af særdeles Vigtighed at benytte en Gjødning, som ved rigelig Anvendelse af Jordstrøelse er bleven lettere hensalbende og lettere at fordele. Blanding af Gjødning med megen Jord giver den saakaldte Kompostgjødning. Denne yder en dobbelt Fordel: for det Første kan man ved Anvendelse af hu-

*) Ved Diffusion forståes den ved naturlig Tiltrækning tilvædebragte ensformige Sammenblanding af forskellige flydende Stoffer. Forskjellige Luftarter ville, naar de bringes sammen, snart danne en ensformig Blanding, uanset deres forskellige Vægtfylde. Det samme finder Sted med afstillede Væsker, f. Ex. Rødvind hældt paa Vand. Ved Diffusionen i Agerjorden tænkes paa de ulige mattede Oplosningers ensformige Sammenblanding ved deres egen indbyrdes Tiltrækning.

musrig eller leret Jord lade Gjødningens Gjøring gaa videre end sædvanligt, fordi de friblevne Gjørningsprodukter tilbageholdes af saadan Jord; og for det Andet kan den ensformige Fordeling lettere tilvelebringes. Begge disse Omstændigheder gjøre det særdeles fordelagtigt at anvende Kompost til lette Jorder, medens den bedre kan undværes til tungere og rigere Jorder. Den lette Sandjord skal, fordi den er fattig, have en letopløselig strar nærende Gjødning; og for saavidt mulig at undgaa Tab, bør den først gjødes kort før Saaningen. Imod Benyttelsen af den sædvanlige Staldgjødning staa her to Vanskeligheder: for det Første kan dennes ensformige Indblanding ikke opnaaes ved en Sædsure, og for det Andet maa Sædsuren til Vinterrug, Sandjordens Hovedfrugt, gives saa tidligt som muligt. Ved Kompostgjødningen, og især ved den, der er tilberedt ved meget rigelig Blanding med humusrig (og leret) Jord, bortfalde hine Vanskeligheder. Den kan endog harves ned sammen med Udsæden, og ligeledes, hvor det antages fordelagtigt, om Joraret udbredes over Vintersæden. Men derved maa vel bemærkes, at den indblandede Jord fortynder Gjødningen, at altsaa, naar 1 Læs Gjødning er blandet med 1 Læs Jord, de dannede 2 Læs kun indeholde saameget af gjødende Bestanddele, som 1 Læs af den ublandede Gjødning. (Fortsættes.)

Indlandet.

Christiania. Hds. lgl. Høihed Prindsesse Sophie er den 16de d. M., Kl. 10 om Formiddagen, lykkelig bleven forlost med en Prinds, hvilket samme Dag blev forkyndt Hovedstadens Indvaanere ved Herolder, samt ved 96 Stud fra Fæstningen og fra flere af de svenske og norske Krigsskibe, som laa her paa Havnen for at overføre de norske Tropper til Gotheborg. Den nyfødte Prinds skal hedde Oscar Gustav Adolf og kaldes Gustav.

— I Anledning af den lgl. Prinds's Fødsel skal en Taksigelses-Bøn oplæses i alle Rigets Kirker paa første Søndag, naar Gudsdienseste sammesteds afholdes, efterat Efterretningen om denne lykkelige Begivenhed paa ethvert Sted maatte være ankommen. Ved Gudsdiensestens Slutning affynges en Psalme. Fra Rigets Fæstninger gives, medens denne Psalme synges i Stedets Hovedkirke, en Salut af 96 Stud. Fra den Dag at regne, da Taksigelsesbønnen bliver oplæst, indtages den nyfødte Prinds i Kirkebønnen for Hs. Maj. og det kongelige Hus, næstefter Hds. lgl. Høihed Prindsesse Sophie.

— Den 16de d. M. indstribedes de til Arvalla bestemte Tropper, bestaaende ialt af 1480 Mand, hvoraf 5 Stabsofficerer og 59 andre Officerer. Af disse vare anbragte paa Fregatten Eugenie 368 Mand, (hvoraf 10 Officerer); paa Korvetten Chapman 296 Mand, (hvoraf 10 Officerer); paa Dampkorvetten Drædd 332 Mand, (hvoraf 9 Officerer); paa Dampkorvetten Nornen 219 Mand,

(hvoraf 5 Officerer); Dampfartøiet Prinds Carl 123 Mand, (hvoraf 5 Officerer); Dampfartøiet Constitutionen Kadetcorpset 91 Mand, 16 Officerer og 1 Tjener; paa Korvetten Ellida Musllcorpset og 1 Officer. Den 22 d. M. skulde Tropperne rykke ind paa Arvallaheden, efterat de fra Gotheborg have reist omtrent 7 Mile paa Jernbanen og skulde derfra marschere ligeledes 7 Mile. Med Arveaafdelingen følge desuden nogle Markteundersøker klædte i et Slags Uniform.

— Ved højeste Resol. af 12te d. M. er det bestemt, at det tillades de ved højeste Resol. af 19de Dec. f. A. oprettede midlertidige Laanekommissioner i alm. at bevilge Ublaas ogsaa mod saadan Sikkerhed, som ved lgl. Resol. af 11te Aug. 1828 B. 1. lfr. Konventionen for Norges Bank af 10 Oktober 1820, § 28, er bestemt med Hensyn til de Laan, der foregaa igjennem de for Statskassens Regning oprettede Laan- og Diskonterings-Kommissioner*).

— Ifølge lgl. Resol. af 8de d. M. er der nedsat end en Kommission, bestaaende af Toldinspektør i Christiansand C. E. Drog, Dvertoldbefjehent Chr. N. Engh, Kjøbmand i Christiansund S. H. Dahl, Kjøbmand i Christiania J. P. Olsen og Kand. jur. E. J. Bogt for at tage de gjældende Toldtariffer under fuldstændig Revision, samt afgive Betænkning og indkomme med Forslag ang. de Forandringer, som de antages at burde undergaa.

— Ved lgl. Resol. af f. D. er det endvidere bestemt, 1) at det norske Medlem, som hidindtil har været tilfornordnet det svenske Konvoikommissariat, skal udtræde af samme; 2) er det, i Anledning af den af Richard Atwood Glas og George Elliot ansøgte Tilladelse til at fore en underøstlig Telegrafledning fra Storbritannien i Land paa den norske Kyst og til der at oprette en Telegrafstation, bestemt, at der meddeles dem Koncession overensstemmende med et vedlagt Udkast og er Departementet for det Indre bemyndiget til at afgive de nærmere Bestemmelser og træffe de Forordninger, som maatte være fornødne i Anledning af det nævnte Foretagendes Iværksættelse; 3) er der for Ladestæderne Stenkjær og Studesnæshavn befalet anordnet en Havnekommission.

— Ved lgl. Resol. af 11te d. M. er approberet et Udkast til Plan for den lgl. norske Krigsskole, hvorhos det er bestemt, at Planen efterhaanden bliver at iværksætte, eftersom de til Krigsskolen bevilgede Midler dertil have Udgang, paa den Maade, som Krigsskolens Overbestyrelse maatte finde hensigtsmæssigst. Ifølge denne Resol. skal iaar ingen Op-

* Ifølge Resol. af 11te Aug. 1828, B. 1, skal ved Diskonteringen tagtages de Regler, med Hensyn til Sikkerheden, som for Bankens Diskonteringer er foreskrevet, under densamme Ansvarlighed for Kommissarierne, som for Bankens Administrationer er bestemt; og ifølge Konventionens § 28, kan enhver Beret, som er betalbar her i Landet og enhver Beretobligation ved Banken eller dens Fiskal-Afdelinger erholdes diskonteret, naar den er forsynet med 2 eller flere Endossements og saavel Udkæberen, som Endosserterne ere bekendte vederhæftige Personer. Særskilte Endossements af en og samme Person, eller af 2 eller flere Compagnons, hørende til et og samme Handelshus, antees kun som et Endossement.

tagelse finde Sted; men Optagelses-Examen fra August 1859 afholdes hvert Aars August.

— Matten til den 15de d. M., Kl. 2^{3/4}, var der atter Brand-Allarm i Hovedstaden. Det var dog denne Gang paa Ladegaardsøen, hvor det berygtede Danshus Langvik, samt et nærliggende Hus og et Skur nedbrændte. Efter hvad man tror var Ilden paaafat. Endel Ol og Spirituosa opbrændte tillige.

— Om Aftenen den 14de d. M. holdt, paa det ved Siden af Langvik liggende Frederiksborg, de i Christiania værende norske Officierer og civilmilitære Embedsmænd en Fest til Ære for de svenske Officierer fra de her paa Havnen liggende svenske Krigsfartøier.

— Aftershus Amtsformandskab sammentraadte i Christiania Forskole den 15de d. M.

— Den 17de d. M. var atter Ildløs i Christiania. Ilden var denne Gang udbrudt i et Byen tilhørende Lade, der laa imellem Eugénias Stiftelse og Trefolbigedskirken. Ilden blev dog meget hurtigt slukket.

— Forstander Lammers holder i disse Dage Foredrag i den herværende tekniske Forenings Lokale.

— Lov af 8de d. M. om Bygningsvæsenet i Christiania er fra den 17de d. M. traadt i Kraft.

Romsdalen. Ved det i Molde den 2den d. M. tilsendte Amtsformandskabsmøde for Romsdalen besluttedes ifølge Romsd. Budst. blandt Andet:

1) Til Lønsforbedring for duelle og veltjente Almuekollelerere bevilges for indværende Aar og indtil Videre aarlig 600 Spd. Beløbet's Fordeling afgøres af næste Aars Amtsformandskab efter Forslag fra Amtet. Derhos besluttedes en Anmodning til Distriktets Provster om at søge udvirket, at Skolekommissionerne til vedkommende Skolelærere yde et lige stort Bidrag som Amtskommunen. — Vedkommende Forestilling, oprindelig udgaaet fra Sagfører E. Daas, og Komite-Indstillingen skulle vi meddele i et efterfølgende Nummer.

2) Landbrugsskolebestyrerens Løn forhøiedes fra 400 til 500 Spd. aarlig. Til Indkjøb af Bøger og Undervisningsapparater for Skolen bevilgedes 200 Spd.

3) Forslaget om Amtskommunens Overtagelse af Udgifterne ved Sommerveiarbejdet paa Hovedvejene vandt Pluralitet, nemlig 17^{1/2} mod 9 St., men saaledes ikke $\frac{2}{3}$ Del, og bliver Sagen derfor først i næste Aar endelig afgjort. Efter de afholdte Requisitioner skulle Amtskommunens Udgifter til Sommerveiarbejdet blive 6,521 Spd. 64 $\frac{1}{2}$ aarlig. Man har imidlertid antaget for en Del dels ved underhaands Kontraheren, dels ved for enkelte Veistykker at leie Arbejdere at maatte kunne erholde Arbejdet udført for 3,347 Spd., gennemsnitlig henved 86 Spd. pr. Mil. Hovedvejene i Amtsdistriktet udgjør for Tiden omtrent 39 Mil. Den Særegenhed, just ikke saa mærkelig, har vist sig, at de mindste Bud ere gjorte i Distrikter, hvor Veiene nyttes mest og ere vanskeligst at vedligeholde, saaledes i Romsdalen, hvor gennemsnitlig 1 Mil skulde koste 61 Spd. 105 $\frac{1}{2}$. For Romsdals Fogderi er Gennemsnit-

prisen	66 Spd.	60 $\frac{1}{2}$ pr. Mil,
for Nordmøre	76	" " "
" Østre Søndmøre	220	" " "
" Nordre Do.	132	" " "
" Vestre Do.	756	" " "

De høie Bud i sidste Distrikt siges for en Del at kunne tilskrives Modvillie hos vedkommende Almue mod Sagen. Saavidt bekendt stemte nok ogsaa samtlige 5 Dødsførere i samme Distrikt mod Forslaget tillige med Dødsførerne fra Harham, Stranden og Sunelven i Søndmøre, samt fra Kværnæs og Halse i Nordmøre; Harham har ingen Veie, Hjørundfjord og Halse kun Bygdeveie, de øvrige nævnte Distrikter saavel Hovedvei som Bygdevei, Vanelven og Kværnæs dog kun en ringe Del af forstævnte Slags.

4) Ideen om at faa en Amtskommuneschef istedet for Distriktets 5 Veisinspektører kom iaar paa Bane og fremkaldte Beslutning om, at anmode Amtmanden at tage Sagen under nærmere Overveielse og forberede den til endelig Afgjørelse næste Aar.

5) Amtmanden anmodedes om at udvirke, at de fornødne Undersøgelser angaaende Omlægning af Sundalsveien blive anstillede ved en af Statens Ingeniører. Et Par Veiomlægninger besluttedes i Næstet.

6) Forslag om Kanalisering af Naalsundet blev udsat til Afgjørelse af næste Amtsformandskab, efterat Erklæringer ere indhentede fra de Formandskaber, Sagen nærmest interesserede, om de ere villige til at yde tilfammen en Femtepart af de med Foretagendet forbundne Omkostninger.

7) Opførelse af flere Amtssygehuse end det i 1857 besluttede i Molde, fandt man efter Tidssomstændighederne indtil Videre at burde stille i Bero.

8) Til Amtskommunens almindelige Udgifter bevilgedes 98 $\frac{1}{2}$ pr. Skjoldaler, deriblandt 121 Spd. til Amtets Landhusholdnings-Selskab; til Veivæsenets 46 $\frac{1}{2}$ pr. Daler; derhos til Nordmørs og Romsdals Fogderikommunefond respektive 24 og 10 $\frac{1}{2}$ pr. Daler af samme Fogderies Matrikulsfyld.

Fra Kinn meldes den 1ste d. M. at Sommerfjlden der i stor Mængde har stødt under Land paa forskjellige Steder. Den skal være af god Kvalitet og bedre end forrige Aars.

Bergen. Provst Thoresen, Storthingsmand fra Romsdalen i 1842, døde den 12te d. M. i Bergen.

Sandefjord. Sognepræst til Sandehæred, P. G. Castberg, Repræsentant paa flere Storthing, er afgaaet ved Døden i Kjøbenhavn, hvor han var reist ned for at besøge sin der boende Familie.

Fra Eker meddeles glædelige Resultater af G. Hettings Virksomhed i Fiske-Udklætningsagen, hvortil ogsaa Gaarden Ullerus Beboere have bidraget ved i en ikke ringe Grad udvist særdeles Omhyggelighed for at afværge Ulemperne og Farene under den lange Udklætningsstid. Der antages at være udklækket halvandet hundrede tusinde Unger.

Udlandet.

Sverige. Hs. k. H. Kronprinds = Regenten ankom lykkelig til Stockholm den 14de d. M. og skulde den 21de reise til Uvalla = Leiren.

— I Anledning af at 6. Kvinder af Svea Hofret den 19de f. M. dømtes til Landsforvisning, Tab af Arv og borgerlig Rettighed i Sverige fordi de for flere Aar siden vare gaaede over til den katolske Regjering, skal der haade fra England og Frankrige være indløben Forestillinger om Formindskelse eller Ophævelse af disse Kvinders Straf.

Danmark. Kjøbenhavn = Kabinettets Bestræbelse, siger Børsenhalle af 9de d. M., for at interessere de ifketydste Stormagter, især England og Frankrig for det holsten = lauenburgske Anliggende som et europæisk Spørgsmaal, synes, ifølge en Skrivelse fra vor Berliner = Korrespondent, ikke ganske at være bleven uden Folge. Efter hvad der nemlig siges, har der i dette Niemed for nogle Uger siden fundet Forhandlinger Sted imellem England og Frankrig om at drage Sagen for et europæisk Forum, ligesom det ogsaa kan betragtes som sikkert, at Kjøbenhavn = Kabinettet fra engelsk Side er bleven bestyrket i sin afværgende Holdning mod det tydske Forbund. Men paa den anden Side skulle ogsaa de tydske Stormagter, med Hensyn til den ovenomtalte Sagens Stilling, paany have truffet den gjentagne Aftale at drage Omfarg for, at det holsten = lauenburgske Anliggende under alle Omstændigheder betragtes som en ren Forbunds Sag og kraftigt protestere mod enhver Indblanding.

England. Underhuset fortsatte i Mødet den 8de sine Forhandlinger om Bestemmelse med Hensyn til en Omdannelse (Reorganisation) af den østindiske Regjering. En af Gladstone fremsat Forsandring i Lovforslaget (Amendment), efter hvilken Direktorerne for det østindiske Kompagni skulde udgjøre det første Raadskammer, som skulde tilføjes den fremtidige Statssekretær for Ostindien, forstædedes med 265 mod 116 Stemmer.

— Samme Dag erklærede Lord Clarendon i Overhuset, at de af ham som Minister i de udenlandske Anliggender givne Instruktioner aldrig vilde have berettiget de britiske Søofficerer til voldsomme Handlinger mod amerikanske Skibe. Ogsaa Lord Malmebury ansaa Beretningerne om det Forefaldne for overdrevne; men tilstaa, at hvis de ere rigtige, have Officererne gjort sig skyldige i Traktatsbrud. Han haabede dog, at den Samtale i disse Anlig-

gender (Konferens), som han samme Dag havde havt med den amerikanske Gesandt, Hr. Dallas, vilde bidrage til at udjevne den uiværende Differentis og forebygge saadanne for Fremtiden.

— Times af 10de d. M. klager bittert over Frankrigs uforklarlige Rustninger, som fordre Modrustninger. Frankrig maa endelig forklare sig over deres Niemed og aflægge bedre Venfælsbeviser end disse for England kostbare Rustninger. Vel søger den franske Monitor af 13de d. M. at bortfjerne al Frygt desangaaende og paastaar, at Rustningerne ere fuldkommen overensstemmende med Budgettet for 1858; men hverken denne Erklæring eller den engelske Marineminister Pakingtons Erklæring om, at England var fuldkommen rustet mod alle Angreb og de øvrige Taler i Parlamentet har borttryddet Frygten i England for et forestaaende Angreb fra Frankrig. Iblandt disse Talere var ogsaa Ministeren Disraeli, som yttrede sig paa en spottende Maade over Frygten for en Krig, til hvilken Frygt der aldeles ikke var nogen Grund forhaanden, fordi Frankrig i opvrigt Overensstemmelse med England virker for den europæiske Freds Opretholdelse. Derpaa meddelte Hr. Disraeli under Husets almindelige Bifaldsyttringer, at Neapel havde indgaaet paa de engelske fardinske Fordringer. I Anledning af Forholdene til de nordamerikanske forenede Stater, erklærede han, at han havde de bedste Forhaabninger, hvis ikke flere Sammenstød forekomme.

Frankrig. Alle Efterretninger fra Frankrig stemme overens i at fremstille Landets Stemning som meget ubehagelig, Bekymring oppækkende. I et for kort Tid siden i Fontainebleau affholdt Ministerraad skal Dette have været paa Tale. Den Oppositionsaand, som i nogen Tid igjen har begyndt at røre sig i Landet, synes ogsaa paa en temmelig omfattende Maade at have villet gjøre sig gjældende ved de forestaaende Valg paa Generalkraader.

Ministeren for det Indre har udstædt en Rundskrivelse til Præfekterne, i hvilken de paalægges at passe paa Opfinderne og Udbrederne af falske Efterretninger og gaa frem med stor Strængthed imod dem.

— Udførelsen af en Plan til en Omdannelse af den algieriske Regjering skal atter have stødt paa uventede Hindringer. Prinds Napoleon, der var bestemt til at blive Gubernur over Algerien, har sagt Keiseren, at han giver Afkald paa denne høie Stilling.

— Den hidtilværende Indenrigsminister Espinasse er bleven Senator, hvortilmod Senator Delangle er bleven udnævnt til Indenrigsminister.

Almanakken for 1859.

At Almanakken for 1859, beregnet efter Trondhjems Polhoide, nu er udkommen og paa Bestilling — med nøiagtigt Opgivende af Postkontor, Postaaabneri eller Dampskibsansøbssted, hvorhen den ønskes sendt — er at erholde og at saadanne Bestillinger hurtigst muligt efterkommes, bekiendtgjøres herved. Bogen forsendes frit til Bestilleren, der paa hvert 10de betalte faar 1 Exemplar frit. Allerede indløbne Rekvistitioner expederes uopholdeligen.

Christiania den 18de Juni 1858.

W. C. Fabritius.

En Student med 2 Examina og flere Aars Ovelse i at informere og som efter et Aarligt Kursus ved Altnuma i Sverige der har underkastet sig Examen, tilbyder sin Tjeneste som Agronom og Huslærer. Ubefalende Attester kunne præsteres og nærmere Anvisning ske ved at henvende sig til J. Schrøder.

Bærums og Afters Landboforening afholder Møde i Sandvigen Løvedag den 26de Juni Kl. 4 Eftermiddag, hvor blandt Andet Bestemmelse vil tages i Anledning af den erholdte Tilladelse til Gjødsels Udførsel søværts fra Christiania. Salrigt Møde ønskes. Bestyrelsen.

Christiania Kornpriser.

In den landstf
Hvede, $3\frac{1}{2}$ a $5\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 15 $\frac{1}{2}$ a 16 $\frac{1}{2}$.
Byg, 14 $\frac{1}{2}$ a 15 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Udenlandstf

Rug østersøst 16 $\frac{1}{2}$ a 16 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$.
Rug dansk 15 $\frac{1}{2}$.
Byg drabigt 15 $\frac{1}{2}$ a 15 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
Erter 4 a $5\frac{1}{2}$ Spd.
Hvede $4\frac{1}{2}$ a 5 Spd. 1 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Kjømbd. 5 a $5\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Sild, stor Mid. $4\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. 4 a 4 Spd. 12 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
Sild, stor Christ. 17 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
Sild, smaa do. 3 Spd.
Storset 6 $\frac{1}{2}$ 12pr. Bog.
Middelsæt 1 Spd. pr. Bog.
Smaaet 4 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Røbskær 7 $\frac{1}{2}$.

Udgiverens Adresse:

J. Schrøder. Bøll i Bærum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagtagelser

paa Christiania Observatorium.

1858, Mai.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Veirbemærkning.
	Kl. 7 F.	Kl. 2 E.	Kl. 10 E.	Kl. 7 F.	Kl. 2 E.	Kl. 10 E.	
1	328''' 1	329''' 4	328''' 9	+ 5°9	+ 8°6	+ 5°1	Løft. Regn Form. Et. NO—O—SSO.
2	29 7	30 4	31 4	6 2	7 2	4 6	Temn. klart. Frisk S.
3	32 4	33 3	33 7	3 9	8 8	5 1	Lidt Regn. Kl. Eft. Sv. N—SSO.
4	32 4	30 8	30 2	7 6	11 3	6 9	Blandet. Stærk N.
5	30 2	30 4	31 9	7 2	11 3	5 0	Temn. klart. S—NW.
6	33 9	35 5	38 0	5 3	8 3	2 7	Blandet. Frisk NW.
7	39 4	39 3	40 2	4 9	9 1	3 2	Temn. klart. NNO.
8	40 1	38 7	39 1	4 3	11 5	7 6	Blandet. N. svag SSO.
9	39 9	39 6	39 8	8 7	13 8	8 1	Klart. do. SSO.
10	40 1	39 1	38 4	8 8	15 9	10 6	Klart. Svag S—NNO.
11	38 6	37 1	37 2	12 0	16 3	10 7	Klart. Storm af NNO.
12	37 1	35 8	36 1	9 8	12 8	8 6	Klart Form. Byger om Eft. Et. af NO.
13	36 1	34 7	34 9	8 3	13 5	7 9	Tem. skyet. Lidt Regn. NO. stærk SO.
14	34 3	34 2	34 2	7 8	8 6	6 6	Bl. Et. Hagelbyge Form. NO. og SO.
15	34 7	34 4	34 2	8 2	13 5	8 6	do. Byger om Eft. Svag SSO.
16	33 4	33 2	34 0	9 7	9 5	7 9	Løft. Lidt Regn. SSO.
17	34 7	35 2	35 3	7 9	10 2	7 2	Blandet. do. Stærk SSO.
18	34 1	33 2	32 4	7 7	9 6	7 9	Løft. do. Form. Frisk SSO.
19	31 0	30 8	29 6	9 4	10 2	6 5	Bl. Regn om Aft. st. SSO. Storm Eft.
20	29 2	31 4	34 3	7 6	10 0	3 8	do. Regn Form. NNO—stærk NW.
21	36 0	35 6	34 4	6 8	8 8	4 9	do. do. SSO.
22	32 8	31 1	31 2	7 7	7 8	6 9	do. do. SSO.
23	32 7	32 9	32 5	9 9	10 1	7 0	Regn og Torden Eft. SSO—SSW.
24	32 2	31 5	31 9	7 6	10 5	7 7	Regn. Blandet. SSO.
25	32 9	33 7	34 7	8 4	10 5	5 9	Lidt Regn. Skyet. SSO.
26	36 7	37 8	38 8	3 7	6 9	2 9	do. Klart Aft. Tem. st. NIW.
27	39 0	37 6	36 5	4 4	9 4	4 8	Blandet. Lidt Regn Aft. O—SSW.
28	35 9	36 0	36 4	5 3	7 9	6 5	Løft. Regn om Natten. NNO.
29	36 9	36 9	37 4	8 6	13 1	8 2	Temn. skyet. Svag NNO—SSW.
30	38 0	37 9	38 3	10 5	12 9	6 9	Temn. klart. do. NNO—SSW.
31	39 3	38 8	38 9	9 5	13 8	8 3	do. do. SSO.

Holden af Regn og smeltet Sne = 37,57 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.